

Στην Κυθρέα νερομάνα ...εμπρός στους ιερούς βωμούς*

της Χρυσोधέμιδος Χατζηπαναγή

Τιμώντας φέτος την επετειακή συμπλήρωση ενός αιώνα από την ίδρυση του Δήμου Κυθρέας, σύσσωμος ο προσφυγικός του κόσμος με τη συναίσθηση των ακατάλυτων όμαιμων δεσμών και τη σύμπνοια της κοινής συμπόρευσης, τόνωσε επιτακτικότερα τα αισθήματα περηφάνιας, που του εμπνέει η πολυφίλητη γενέτειρα. Αναδάρρησαν οι ελπίδες του ασίγαστου ανευόδωτου πόθου και οι πολύχρονοι εναγώνιοι αγώνες τού νόστου αφύπνισαν τις προσδοκίες μέσα από μια σειρά σημαντικών εκδηλώσεων και εμβληματικών δράσεων. Ενεργός η συμμετοχή και αδρόα η προσέλευση των Κυθρεωτών και των εκτοπισμένων κατοίκων της ευρύτερης περιοχής τής σκλαβωμένης κυράς του Πενταδάκτυλου στη διοργάνωση αντικατοχικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και πολιτικοκοινωνικών δραστηριοτήτων. Μπροστάρης ο χαρισματικός τους Δήμαρχος, που μαζί με τους αεικίνητους παράγοντες της κωμόπολης δικαιούται να καυχάται για τους τοπιάτρες συνδημότες του.

* Με αφορμή την επίσκεψη στην Κυθρέα και τη Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίας στις 8.11.2015.

Με αναμμένη τη φλόγα της ελληνοχριστιανικής αναστάσιμης λαμπάδας να τους πυρώνει την καρδιά και να τους φωτίζει τον νου, θα έχουν διαβεί σήμερα τη στράτα του γυρισμού, προδιαγράφοντας τον δρόμο της μόνιμης επιστροφής στις πατρογονικές εστίες. Τη μεθεπομένη της μνήμης τού πολιούχου τους Αγίου Δημητρίου, συνοδοιπόρου των προσφύγων, όπως και ανήμερα του Αρχαγγέλου τους προστάτη Μιχαήλ, έπρεπε να τηρήσουν τον όρκο και το τάμα. Για τούτο και δεν λογάρισαν οδοφράγματα κι ελέγχους του κλειδοκράτορα κατακτητή. Γιατί η εμμονή της μνήμης και η ευσέβεια της πίστης, ως τα μόνα διαβατήρια που αναγνωρίζουν, δεν φράσσονται και δεν ελέγχονται από κανένα κατακτητή μήτε κι εμποδίζονται από κανένα τύραννο ή δυνάστη. Γιατί, ανάμεσα σε διλήμματα και συμπληγάδες, «...τη σκέψη του πρόσφυγα...δοκίμασε να την αλλάξεις, δεν μπορείς. Ετούτα ρίζωσαν μες στο μυαλό και δεν αλλάζουν». Μα πώς να καταλάβουν αυτοί τη γλώσσα του Σεφέρη και πώς από το Καβαφικό μαντείο θα νοιώσουν «τα βήματα των Ερινύων» μαζί με τη «μυστική βοή των πλησιαζόντων γεγονότων»;

Σε πείσμα λοιπόν του πορθητή της δεύτερης τουρκοκρατίας και του κατοχικού της στρατού οι νόμιμοι διεκδικητές της γης τους, της πολυδρύλητης πανάρχαιας γης των Χυτρίων, έρχονται σήμερα προσκυνητές των ιερών και των οσίων τους. Κι ας είναι βράχος ασήκωτος στα στήθη η βεβήλωση της παραμόρφωσης και της ύβρης η ανίερη ανατροπή κάτω από εκτουρκισμένα τοπωνύμια και κεμαλικές προτομές, τα χαλάσματα και τα παράνομα κτίσματα της βίαιης επιβολής. Μια λιτανεία δακρύων οι προπορευόμενες εικόνες σε δρασκευτική πομπή κι ένα σιωπηλό δέος βαδυστένακτης ικεσίας να κατακλύζει την εκκλησία της Αγίας Μαρίας. Εκεί, όπου οι πιστοί δ' αναπέμψουν δεήσεις και ουρανομήκεις προσευχές για την απελευθέρωση της πατρίδας από τον τουρκικό ζυγό. Και μπροστά στο «νοερόν αυτού δυσιαστήριον» θα παρακαλέσουν όχι μόνο τον πολύπαθο Αγίο τους να τους επαναπατρίσει «οπισθόπους», όπως άλλοτε τους αιχμαλώτους προγόνους τους από τα δεινά της εξορίας, αλλά και να μεσολαβήσει στον Μεγαλοδύναμο να ξαναγίνει η Κυθρέα τους η πρωτινή γελόεσσα και χαρίεσσα ολόκληρης της Κύπρου Νερομάνα.

Με τα μάτια στραμμένα στον νοητό ήλιο της δικαιοσύνης θα λάμψει η αρχαγγελική ρομφαία και από τη Σκηνή του Μαρτυρίου θα βλαστήσει και δ' αναθάλλει στη Χυτρίων γαία η ποιμαντορική ράβδος του θεοφώτιστου Επισκόπου, «της Κυθρέας το κλέος και Κυπρίων αγλαίσμα». Θ' ανοίξει τότε τους κρουνούς του λυτρωτής κι ερεβοκτόνος ο ουρανός κι ο Κεφαλόβρυσος Νέμεση θα πλημμυρίσει και θα πνίξει το θηρίο, που του 'κλεψε το νερό απ' τις πηγές του. Θα φουντώσουν τα λιόδεντρα και τα περιβόλια απ' τα ριζά του Πενταδάκτυλου ίσαμε την απέραντη πυκνόφυτη κοιλάδα. Κελάρυσμα στα λαγούμια, τα πετραύλακα και τις δεξαμενές θα τραγουδούν οι φτερωτές των τριανταδύο νερόμυλων, ξαναλέγοντας ολάκερο το σιτάρι της Μεσαριάς. Για ν' αναγεννηθούν οι Κυθρεώτες στη Γη της Επαγγελίας, απ' τα περίχωρα ως τις έξι ενορίες και τις επτά εκκλησιές τους.

Προσώρας όμως δλιμμένοι και περιδεείς περιμένουν το δαύμα. Κι οραματίζονται μαζί με τον Ελύτη «Ένα σημείο Ένα σημείο», όπως άλλοτε οι Ομηρικοί

τους πρόγονοι: «...στη νερομάνα ολόγυρα, μπρος στους βωμούς τους άγιους, / ...κάτω απ' όμορφο πλάτανι, όπου 'τρέχε νερό κρουσταλιασμένο» (Ιλιάδα Β, 305-307). Ωστόσο, το «φριχτό κοκκινωπό φίδι» δεν θα το ξορκίσει κανένας Κάλχας, παρά μόνο οι θαυματουργοί τους άγιοι, που τιμούν σήμερα στην προσφυγιά, μαζί με την αδάμαστη θέληση τους για επιστροφή (του δρος Πέτρου Στυλιανού).

Τώρα που οι ληστροκώ τω τρόπω κάτοχοι των περιουσιών μας στα κατεχόμενα όχι μονάχα εκμεταλλεύτηκαν για 41 τώρα χρόνια τη γη που μας αφήρηπασαν, αλλά έχουν και την αναίδεια ν' απαιτούν να τους επισημοποιήσουμε την κατακτητική τους πράξη, η μνήμη ξαναγυρίζει στην άλλοτε χαρίεσσα, πανέμορφη κωμόπολη της Κυθρέας, την ανθέμιδα, την ονομαστή για τα περίφημα λουλούδια της. Και ξαναγναντεύει νοερά τα λεμονοδάση της Κυθρέας, καθώς και το πανέμορφο, ειδυλλιακό δεκάσκαλο λεμονοδάσος που ο πατέρας με μόχθο και δυσίες άμετρες αυγάτισε.

Το λεμονοδάσος, παρεχτός από τις δεκάδες τις λεμονιές, τις πορτοκαλιές, τις κитρομηλιές/νερατζιές, τις μανταρινιές, ήταν κατάφορτο με ροδιές, αχλαδιές, μηλιές, μουσμουλιές/ μεσπηλιές κι άλλα οπωροφόρα.

Το λεμονοδάσος είχε και μια σπάνια εδαφική ιδιαιτερότητα. Ξεδίπλωνε, συγκεκριμένα, μιαν άλλη, παράλληλη, εδαφολογική λωρίδα στην οποία συνυπήρχαν φρουτόδεντρα και δασικά (κυπαρίσσια, πλάτανια, ευκάλυπτοι και λεύκες) που αρδεύονταν από «το νερό της Βώνης» που νυχτοήμερα ασταμάτητα έτρεχε, ενώ στα νερά του μέσα κατοικοεδρεύανε πεταλίνες, καβούρια, χέλια και βατράκια, συνθέτοντας ένα εξωτικό, παραδεισένιο σύμπλοκο.

Τώρα όλα εξαφανιστήκανε.

Φεύγοντας από την οδυνηρή νοερή τούτη περιδίνηση στην κατεχόμενη γη μας, δεν μπορούσα παρά να σιγοψιθυρίσω το πιο κάτω απόσπασμα από το συγκλονιστικό ποίημα του συμπατριώτη μας ποιητή, του Παύλου Κριναίου: «Η ηγεμονία του αίματος»:

*«... Ήτανε κάποιον, Θεέ μου, κονάκια, πρυτανεία ειρήνης
με κισσούς και λιοτρόπια, θυμιατήρια, τριαντάφυλλα.
Ναρκισσευότανε ο μαβής ουρανός στα νερά της καβούζας
φιδογλυστρούσε στις αυλακιές το νερό
τ' οδοιπορικό του μικρού στεναγμού.
Κι ήτανε γη Χαναάν των μελισσών και των σπίνων
οι κρεμασμένοι σι' ασβεστωμένα πεζούλια
κισσοί, τ' αγιοκλήματα.
Εδώ πέρα σταμάτησε ο χρόνος, η ώρα
το πικρό ριζικό, το μισητό μισοφέγγαρο.
Εδώ πέρα εβρυχήθη το μέγα ηφαιίστειο
κι η τέφρα είναι ακόμα ζεστή.
Εδώ η ηγεμονία του αίματος,
η ασιατική σατραπεία με την οσμή του θάνατου».*